

სტუდენტის როლი ხარისხის შიდა უზრუნველყოფაში (საქართველოს ერთ-ერთი კერძო უნივერსიტეტის მაგალითზე)

ქეთევან აფთარაშვილი¹, რუსუდან ჩერქეზიშვილი²

¹ასოცირებული პროფესორი, განათლების მეცნიერებების დოქტორი

²განათლების მეცნიერებების მაგისტრი

ადმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი

ანოტაცია

უმაღლესი განათლების ერთ-ერთ ფუნდამენტურ საკითხს განათლების ხარისხის შიდა უზრუნველყოფის პროცესში სტუდენტთა ჩართულობა წარმოადგენს. ნაშრომში შესწავლილია საქართველოში არსებული ერთ-ერთი კერძო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების მაგალითზე ხარისხის მართვის შიდა უზრუნველყოფაში სტუდენტთა ჩართულობის ფაქტორები, ძირითადი გამოწვევები და აღნიშნულ პროცესისადმი სტუდენტებისა და დაწესებულებების დამოკიდებულებები.

კვლევაში გამოყენებულ იქნა თვისებრივი და რაოდენობრივი მეთოდები. თვისებრივი კვლევა განხორციელდა ევროპის სტუდენტური გაერთიანებებისა და კერძო უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელთან, ხოლო რაოდენობრივმა კვლევამ მოიცვა სამიზნე კერძო უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების სტუდენტები. ნაშრომს საფუძვლად უდევს ბოლონიის პროცესები, რომელმაც მნიშვნელოვანი ცვლილებები გამოიწვია უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში შიდა ხარისხის უზრუნველყოფაში სტუდენტთა ჩართულობის ნაწილში. სწორედ ბოლონიის პროცესებზე დაყრდნობით, შეიძლება ითქვას, რომ საქართველოს უმაღლესი განათლების სისტემის ფორმირებაში ფუნდამენტური მნიშვნელობა ენიჭება სტუდენტის როლს, ხედვებსა და შეფასებებს. კვლევის პროცესმა თვალსაჩინო გახადა ის პრობლემები და გამოწვევები, რომლებიც უკავშირდება უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სტუდენტთა ჩართულობას შიდა ხარისხის უზრუნველყოფაში. შესაბამისად, კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით შემუშავდა რეკომენდაციები, რომლებიც ხელს შეუწყობს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს გააუმჯობესოს სტუდენტთა მონაწილეობა და ჩართულობა ხარისხის შიდა უზრუნველყოფაში.

საკვანძო სიტყვები: ხარისხის შიდა უზრუნველყოფა, ხარისხის მართვა, სტუდენტთა ჩართულობა

სტუდენტის როლი ხარისხის შიდა უზრუნველყოფაში (საქართველოს ერთ-ერთი კერძო უნივერსიტეტის მაგალითზე)

ქეთევან აფთარაშვილი¹, რუსუდან ჩერქეზიშვილი²

¹ასოცირებული პროფესორი, განათლების მეცნიერებების დოქტორი

²განათლების მეცნიერებების მაგისტრი

აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი

შესავალი

ნებისმიერ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებას შეუძლია შესაბამისი ხარისხის კულტურის ჩამოყალიბება, რომელიც მუდმივ განვითარებაზე იქნება ორიენტირებული. იმისათვის, რომ ხარისხის უზრუნველყოფა ეფექტიანად განხორციელდეს, აუცილებელია, ყველა პირის თანაბარი ჩართულობა: სტუდენტი, პერსონალი, ადმინისტრაციული და აკადემიური პერსონალი, კურსდამთავრებული და ყველა სხვა დაინტერესებული მხარე (უმაღლესი საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის სტანდარტების შეფასების სახელმძღვანელო).

ბოლონიის პროცესმა მზარდი აქცენტი გააკეთა სტუდენტების ჩართულობის მნიშვნელობაზე უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფაში. კერძოდ, პასუხისმგებლობა დაეკისრათ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს, რომ ხელი შეუწყონ სტუდენტების ჩართულობას დაწესებულების შიდა უზრუნველყოფის ნაწილში და მათ მნიშვნელობა მიანიჭონ სტუდენტთა პარტნიორობის აუცილებლობას ევროპის უმაღლესი განათლების სივრცისთვის დასახული მიზნების მიღწევაში (Alaniska H., 2006). აღსანიშნავია, რომ ბოლონიის პროცესებს ეხმარება პრაღის კომუნიკე, სადაც გამოიკვეთა, რომ უმაღლესი განათლება არის „როგორც საზოგადოებრივი დოვლათი, რომელიც არის და რჩება საზოგადოებრივ პასუხისმგებლობად, და რომ სტუდენტები არიან უმაღლესი განათლების ერთობის სრულფასოვანი წევრები“ (პრაღის კომუნიკე, 2001). უმაღლესი განათლების ევროპული სივრცის ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტები და სახელმძღვანელო პრინციპები კი ხაზს უსვამს იმას, რომ საგანმანათლებლო საქმიანობის ხარისხსა და მის უზრუნველყოფაზე უპირველეს ყოვლისა პასუხისმგებელია უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულება და აღწერს უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისთვის დაკისრებულ უფლება-მოვალეობებს შიდა ხარისხში სტუდენტთა ჩართულობის შესახებ (ESG – 2015). აღნიშნული სტანდარტის მიხედვით, „დაწესებულებამ უნდა უზრუნველყოს პროგრამის ისეთი გზით მიწოდება, რაც წახალისებს სტუდენტებს შეასრულონ აქტიური როლი სასწავლო პროცესის ჩამოყალიბებაში“ (ESG, 2015, 28). სტანდარტის თანახმად, სწორედ სტუდენტები არიან ინსტიტუციის მონაწილე ის პირები, რომლებიც ობიექტურად ხედავენ და აფასებენ პროცესებს.

საქართველოშიც განათლების სისტემაში მნიშვნელოვანი რეფორმების გატარებას ბოლონიის პროცესებმა ჩაუყარა საფუძველი. გაიზარდა უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების პასუხისმგებლობა, რომლებმაც უნდა უზრუნველყონ სტუდენტების მაქსიმალური ჩართულობა დაწესებულების ინსტიტუციურ დონეზე და გაითვალისწინონ ევროპული ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტები. საქართველოში საკანონმდებლო ცვლილებების კვალდაკვალ მოხდა სტუდენტის როლის გაზრდაც შიდა და გარე უზრუნველყოფის ნაწილში. კერძოდ, სტუდენტები გახდნენ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულების მმართველობითი ორგანოების წევრები, განისაზღვრა უნივერსიტეტის სტრატეგიული განვითარების გეგმის/მისიის შემუშავებისა და შესრულების პროცესში, პროგრამის შემუშავებასა და განვითარებაში სტუდენტთა ჩართულობის აუცილებლობა; აღსანიშნავია სტუდენტი ექსპერტების როლი, რომელიც კიდევ უფრო მეტად უსვამს ხაზს სტუდენტების ფუნდამენტურ მნიშვნელობას საუნივერსიტეტო სივრცეში. სტუდენტების ჩართულობა ასევე ხორციელდება გამოკითხვების მეშვეობით, ფოკუს ჯგუფებში მონაწილეობით,

მათთან შეხვედრებითა და თვითშეფასების ჯგუფებში სტუდენტების მონაწილეობით (საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანებები №89/ნ, 65/ნ). აღნიშნულიდან გამომდინარე, სტუდენტები გამოხატავენ საკუთარ ინიციატივებს და ახდენენ გარკვეულ შეფასებებს უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, საინტერესოა იმის შესწავლა, თუ რამდენად რეალურადაა ჩართული უსდ-ს შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესებში სტუდენტი და რა გამოწვევები თუ პერსპექტივებია ამ მიმართულებით კერძო უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებში. აღსანიშნია, რომ ქართულ რეალობაში სტუდენტის როლის შიდა ხარისხის უზრუნველყოფაში ჩართულობის საკითხები კერძო უნივერსიტეტის მაგალითზე სისტემურად არ შესწავლილა და სწორედ ეს განსაზღვრავს წინამდებარე სტატიის **სიახლესა და აქტუალობას**.

საკვლევი მიზნიდან გამომდინარე კი განისაზღვრა საკვლევი საკითხებიც: ა) კერძო უნივერსიტეტის დამოკიდებულება სტუდენტთა შიდა ხარისხის პროცესებში ჩართულობის ჭრილში, რამდენად უწყობს ხელს დაწესებულება სტუდენტებს მონაწილეობა მიიღონ შიდა ხარისხის მართვით საკითხებში. ბ) სტუდენტების დამოკიდებულება და სურვილი შიდა ხარისხის უზრუნველყოფაში ჩართულობაზე, ჩართულობის ხარისხის შეფასება და გამოწვევების იდენტიფიცირება.

კვლევის მიზნებიდან და საკვლევი საკითხებიდან გამომდინარე, კვლევის ფარგლებში გამოყენებულ იქნა **შერეული** კვლევის ტიპი; კერძოდ, საკითხის სიღრმისეულად განხილვის მიზნით ჩატარდა **ოთხი პირისპირი ინტერვიუ** ევროპის სტუდენტური გაერთიანების წარმომადგენელთან (ESU), საქართველოს სტუდენტური ორგანიზაციების ასოციაციის (SOA) წარმომადგენელთან, კერძო უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელთან და თვითმმართველობის წევრთან; განხორციელდა **ორი ფოკუს-ჯგუფი** კერძო უნივერსიტეტის წარმომადგენლობითი და ფაკულტეტის საბჭოების წევრ სტუდენტებთან. ასევე, ჩატარდა რაოდენობრივი კვლევა შერეული კერძო უნივერსიტეტის აქტიური და შეჩერებული სტატუსის მქონე ქართულენოვანი პროგრამის 141 სტუდენტთან.

კვლევის ლიმიტები, დაბრკოლებები და რისკები: წინამდებარე კვლევა წარმოადგენს ერთ კერძო უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სტუდენტთა შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესებში ჩართულობის შესწავლას და შესაბამისად, საჯარო უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებზე კვლევის შედეგების გავრცელება ვერ მოხდება; ამასთანავე, რაოდენობრივი კვლევის ფარგლებში არ მომხდარა საერთაშორისო სტუდენტების გამოკითხვა, თუ რამდენად თანაბრად არიან ისინი ჩართულები შიდა ხარისხის მართვის საკითხებში;

თვისებრივი კვლევის შედეგები

კვლევის ფარგლებში განხორციელდა რესპონდენტებისგან მიღებული პირველადი ინფორმაციის ტიპოლოგიზაცია, რომლის საშუალებით გამოიყო საკვლევი თემის მიმართ გამოკითხულთა როგორც განსხვავებული, ისე საერთო შეხედულებები.

ინტერვიუს პროცესში გამოიკვეთა ევროპის სტუდენტური გაერთიანების (ESU) და საქართველოს სტუდენტური ორგანიზაციების ასოციაციის (SOA) წარმომადგენლების მსგავსი შეფასებები უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ხარისხის **შიდა უზრუნველყოფაში სტუდენტის ჩართულობასთან დაკავშირებით**. რესპონდენტებმა დაასახელეს მექანიზმები, რომელთა საშუალებითაც ხდება სტუდენტთა ჩართულობა, კერძოდ, წარმომადგენლობით და ფაკულტეტის საბჭოებში სტუდენტთა მონაწილეობით, მათი გამოკითხვების მეშვეობით, შეხვედრებითა და თვითშეფასების ჯგუფებში სტუდენტების ჩართულობით. მიიჩნევენ, რომ გასაძლიერებელია სამუშაოები სტუდენტთა ჩართულობის კუთხით: „*სტუდენტთა ჩართულობის მაჩვენებელი საგრძნობლად გაზრდილია, თუმცა ამ კუთხით გასატარებელია გარკვეული სამუშაოები, რაც მეტად გაზრდის ცნობიერებას სტუდენტებში, რომ თავად დიანახონ სტუდენტებმა, რომ სწორედ მათ მიერ გაცემული რეკომენდაცია უნივერსიტეტის მიმართ იღებს გარკვეულ შედეგს*“.

საქართველოს სტუდენტური ორგანიზაციების ასოციაციის (SOA) წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ ბოლო პერიოდში საქართველოში გაიზარდა თანამშრომლობა სტუდენტებთან, სტუდენტები თავის მხრივ მონაწილეობენ შეფასების პროცესში, თვითშეფასების ჯგუფი ვერ დგება სტუდენტისა და კურსდამთავრებულის გარეშე. ასევე, სტუდენტები მიდიან გასაუბრებებზე ავტორიზაციისა და

აკრედიტაციის პერიოდში, ისინი იღებენ მონაწილეობას გამოკითხვებში, აწვდიან გარკვეულ რჩევებსა და რეკომენდაციებს უნივერსიტეტებს, სტუდენტები არიან შემფასებლები, როგორც, ექსპერტები. რესპოდენტს მიაჩნია, რომ საერთო ჯამში საქართველოში საკმაოდ კარგი თანამშრომლობაა სტუდენტებსა და უნივერსიტეტებს შორის.

სტუდენტთა ჩართულობასთან დაკავშირებით საინტერესო მოსაზრებები დაფიქსირდა წარმომადგენლობითი და ფაკულტეტის საბჭოების წევრ სტუდენტთა მიერ. აღნიშნეს, რომ საკუთარი ფუნქცია-მოვალეობიდან გამომდინარე, შეუძლიათ გამოხატონ საკუთარი შეხედულებები და მოსაზრებები, თუმცა მათ მიერ კრიტიკულად იქნა განხილული შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესში ელექტრონული გამოკითხვის მექანიზმის გამოყენება. მიიჩნევენ, რომ შაბლონური კითხვებისა და ელექტრონული ფორმატის გარდა, უმჯობესი იქნებოდა, სხვა დამატებითი ინსტრუმენტების გამოყენება სტუდენტებთან ინტერაქციისთვის და რომ მოცემული ფორმატი არ იძლევა საშუალებას რაიმე ტიპის ინიციატივის დაფიქსირების. შესაბამისად, მათი აზრით, მნიშვნელოვანია პირადი გასაუბრება სტუდენტებთან.

უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სტუდენტების ჩართულობასთან დაკავშირებით საბჭოების წევრ სტუდენტებისა და თვითმმართველობის წარმომადგენლებსაც მიაჩნიათ, რომ სტუდენტები სხვადასხვა მიზეზის გამო **ნაკლებად აქტიურობენ და არ ცდილობენ საკუთარი შეფასებების გამოხატვას უნივერსიტეტის მიმართ**: „უნივერსიტეტი როგორც ასეთი სტრუქტურირებული ფორმარის სასწავლო დაწესებულების დამაინც ბიოროკრატიარის, სტუდენტმა რომ გამოთქვას თავის აზრი, მაინც გარკვეულ სამართლებრივ ჩარჩოებში უნდა ჩაჯდეს, შესაბამისად ზოგს ეზარება აზრის დაფიქსირება... „სტუდენტების ჩართულობა“ ძირითადად გამოიხატება სწავლის დასრულებისას ლექტორების შეფასებით, ზოგადად უნივერსიტეტის შეფასებით და ჩემი აზრით, ცოტა შაბლონურია, რადგან ერთი და იგივე კითხვებია და ზოგს შეიძლება მოერიდოს და ხშირია შემთხვევა, როცა ვრიდებათ და არ აფიქსირებენ საკუთარ აზრებს...“.

ასევე გამოიკვეთა, რომ ფაკულტეტის საბჭოს წევრი სტუდენტები უფრო მეტად თანამშრომლობენ თვითმმართველობასთან, ვიდრე წარმომადგენლობითი საბჭოს წევრი სტუდენტები. ყველა რესპოდენტმა ერთხმად აღნიშნა, რომ სტუდენტებს სჭირდებათ მეტი ინფორმირება მათი უფლებებისა და მოვალეობების შესახებ, აღნიშნეს, რომ **კარგი იქნება რამდენიმე აქტივობის ჩატარება**, სადაც სტუდენტები საფუძვლიანად გაეცნობოდნენ საკუთარ უფლებებს, რაც დაეხმარებათ, მეტად გაიაზრონ, თუ რა ფუნდამენტური როლი აქვთ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ეფექტიანად ფუნქციონირებაში. „მნიშვნელოვანია რაღაც ფორმატები გამოძებნოს, რომ მიაწოდოს ინფორმაცია სტუდენტებს, აწარმოონ რაიმე ტიპის კამპანია, რითაც შეძლებენ სტუდენტების დაინტერესებას, სტუდენტმა უნდა იგრძნოს, რომ უნივერსიტეტი არის მისი, ეს არ არის ცალკე დამოუკიდებელი, ეს არის ცოცხალი ორგანიზმი, რომლის მამოძრავებელი ძალა არის სტუდენტი. არ არსებობს უნივერსიტეტი სტუდენტების გარეშე. შესაბამისად უნივერსიტეტმა უნდა წახალისოს ასეთი სტუდენტები აქტიურად, რომ ჩაერთონ ამ პროცესებში“.

საინტერესო და მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა ინტერვიუ კერძო უნივერსიტეტის **ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელთან**, რომელმაც ყურადღება გაამახვილა სტუდენტის ფუნდამენტურ მნიშვნელობაზე ხარისხის უზრუნველყოფაში, სტუდენტი განიხილა, **როგორც დაწესებულების პარტნიორად**, რომელიც არის სერვისის მიმღებიც და ასევე შემქმნელიც. აღნიშნა, რომ მის ინსტიტუციაში ინტენსიურად ხდება სტუდენტთა უკუკავშირის მიღება, გაანალიზება, ანგარიშად ქცევა და შესაბამისი რეკომენდაციების განსაზღვრა. ხოლო ის ცვლილებები, რომლებიც უნივერსიტეტში დღემდე ხორციელდება და აქამდე განხორციელებულა ერთ-ერთი მთავარი ინიციატორები არიან სწორედ სტუდენტები და მათგან მიღებული უკუკავშირები. შესაბამისად, მისი აზრით, სტუდენტთა გამოკითხვები **საუკეთესო მექანიზმია** ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის ეფექტურად ფუნქციონირებისთვის.

ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელმა ყურადღება გაამახვილა საბჭოს სხდომებში სტუდენტთა ჩართულობაზე. აღნიშნა, რომ სტატისტიკური მონაცემების მიხედვით, არ ყოფილა საბჭო, რომელსაც მინიმუმ ერთი სტუდენტი მაინც არ დასწრებია, რაც იმას ნიშნავს, რომ ნებისმიერი გადაწყვეტილება, რომელიც კოლეგიალური ორგანოების მიერ არის მიღებული უნივერსიტეტში, სტუდენტის მონაწილეობის გარეშე არ არსებობს.

გამოიკვეთა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურისა და ფაკულტეტის საბჭოს წევრი სტუდენტების მსგავსი დამოკიდებულება სტუდენტთა ნაკლებად ჩართულობასთან დაკავშირებით. რესპონდენტებს მიაჩნიათ, რომ არსებობს ბევრი მიზეზი, თუ რატომ არ/ვერ ერთვებიან სტუდენტები საუნივერსიტეტო საგანმანათლებლო თუ გასართობ ღონისძიებებში. მათ ყურადღება გაამახვილეს სტუდენტების მოტივაციის ნაკლებობაზე, რომლის შედეგია სტუდენტების ნაკლები ინტერესი და ჩართულობა.

მსგავსი მოსაზრებები დაფიქსირდა ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენლისა და ფაკულტეტის საბჭოს წევრი სტუდენტების მიერ სტუდენტების ინფორმირებასთან დაკავშირებით. რესპონდენტებს მიაჩნიათ, რომ უმჯობესი იქნებოდა მეტი უკუკავშირი სტუდენტებთან, რომელიც უფრო მეტად გაზრდის მათ აქტიურობას და ჩართულობას. ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენელი საუბრობს გამოწვევებზე: მნიშვნელოვნად მიაჩნია სტუდენტების ინფორმირებულობა იმაზე, თუ როგორ შეფასდა დაწესებულების მიერ სტუდენტთა მოსაზრებები, რა გადაწყვეტილებები იქნა უნივერსიტეტის მხრიდან მიღებული ამ შეფასებებზე დაფუძნებით. ფიქრობს, რომ სტუდენტებთან უკუკავშირის მექანიზმის ნაწილში უნივერსიტეტს სჭირდება, რომ გააძლიეროს თავისი პოლიტიკა. ასევე გამოიკვეთა ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გამოწვევა, რომელიც უკავშირდება სტუდენტების ინიციატივებს. რესპონდენტმა აღნიშნა, სტუდენტები იშვიათად გამოთქვამენ შეხედულებას იმის შესახებ, თუ რა განავითარებს უნივერსიტეტს, რა იქნება კონკრეტული მასშტაბური პროექტი, რომელიც სარგებელს მოუტანს უნივერსიტეტს, გამოკითხვები ძირითადად აჩვენებს, რომ სტუდენტებს სასწავლო პირობების გაუმჯობესება სურთ. ხარისხის სამსახურის წარმომადგენელთან და თვითმმართველობის წევრთან ინტერვიუს პროცესში გამოიკვეთა, რომ ისინი ერთმანეთთან არ თანამშრომლობენ და არ ჰქონიათ გადაკვეთა სტუდენტის ჩართულობასთან დაკავშირებით. ხარისხის სამსახურის წარმომადგენელმა ყურადღება გაამახვილა თვითმმართველობის, როგორც დამოუკიდებელი ორგანოს მნიშვნელობაზე და აღნიშნა, რომ მათ ფუნდამენტური მნიშვნელობა აქვს საუნივერსიტეტო საქმიანობაში, განსაკუთრებით სტუდენტთა ჩართულობის ნაწილში.

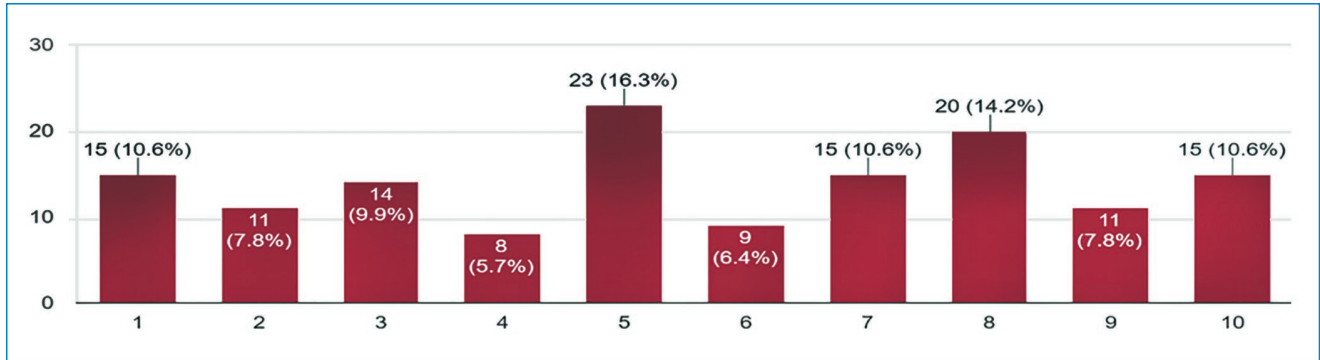
ამდენად, კვლევაში მონაწილე ყველა რესპონდენტმა მკაფიოდ გაუსვა ხაზი სტუდენტის ფუნდამენტურ მნიშვნელობას, თუ რა ღირებულება აქვს სტუდენტურ ხმას უნივერსიტეტის ეფექტურად ფუნქციონირებაში, თითოეულმა მათგანმა ისაუბრა გამოწვევებზე, პრობლემებზე და გასაუმჯობესებელ საკითხებზე.

რაოდენობრივი კვლევის შედეგები

რაოდენობრივი კვლევის შედეგებით იკვეთება, რომ სტუდენტებს აქვთ გარკვეული, თუმცა არასრული წარმოდგენა უნივერსიტეტის განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის საქმიანობის შესახებ. მათი აზრით, სამსახურის ფუნქცია არის სწავლა-სწავლების პროცესის მონიტორინგი და გაუმჯობესება (67%), სტუდენტების სწავლასთან დაკავშირებული პრობლემების შესწავლა (47%) და სასწავლო პროგრამის აკრედიტაციისა და უნივერსიტეტის ავტორიზაციის პროცესები (44%). ასევე, გამოკითხული სტუდენტების 64% აღნიშნავს, რომ არ აქვს საქმიანი ტიპის კომუნიკაცია ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან. დიდი უმრავლესობა აღნიშნავს (88%), რომ უნივერსიტეტი უკუკავშირს ძირითადად სტუდენტთა მიერ შევსებული კითხვარების (სასწავლო კურსების შეფასება, პროფესორ-მასწავლებლების შეფასება, სერვისების შეფასება და სხვა) მეშვეობით იღებს. ამასთანავე, მხოლოდ 59% აფიქსირებს, რომ მონაწილეობას იღებს აღნიშნულ გამოკითხვებში, რაც საშუალო შედეგია სტუდენტთა ჩართულობის ნაწილში. რესპონდენტებმა დააფიქსირეს საკუთარი მოსაზრება სტუდენტური თვითმმართველობის/გაერთიანებების მიერ დაგეგმილ ღონისძიებებში ჩართულობის შესახებ, სადაც ნათლად გამოიკვეთა, რომ მხოლოდ 47% გამოხატავს აქტიურ ჩართულობას ღონისძიებებში.

საინტერესო აღმოჩნდა სტუდენტების შეფასება უნივერსიტეტის მართვის საკითხებში ზოგადი ჩართულობის ნაწილში (იხ. დიაგრამა 1). გამოკითხული სტუდენტების ყველაზე მეტი რაოდენობა ჩართულობას აფასებდა 10 ბალიანი შკალიდან 5 ქულით.

საერთო ჯამში 10-ბალიან სკალაზე შეფასეთ უნივერსიტეტის მართვის საკითხებში თქვენი ჩართულობა / 141 responses

დიაგრამა 1: უნივერსიტეტის მართვის საკითხებში სტუდენტთა ჩართულობა

რაც შეეხება უნივერსიტეტის ხარისხის მართვის საკითხებში სტუდენტთა ჩართულობასთან დაკავშირებით შეფასებებს, გამოკითხულთა მხოლოდ 40% აფასებს დადებითად უნივერსიტეტში შიდა ხარისხის გაუმჯობესების აქტივობებში (საინფორმაციო შეხვედრები, გამოკითხვები) საკუთარ ჩართულობას, 42% უზიარებს სწავლა-სწავლების ხარისხის განვითარებასთან დაკავშირებულ მოსაზრებებს სტუდენტური გაერთიანებების წარმომადგენლებს. ხოლო გამოკითხული სტუდენტების მხოლოდ ნაწილი (50%) მიიჩნევს, რომ აქვს საკმარისი კომპეტენცია, რათა წვლილი შეიტანონ საუნივერსიტეტო საქმიანობის შიდა ხარისხის გაუმჯობესებაში.

აღნიშნულიდან ნათელია, რომ სტუდენტებს უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის, ლექტორებისა და სტუდენტური გაერთიანებების წარმომადგენლების მიმართ არ აქვთ აქტიური თანამშრომლობა, რაც პირდაპირ კავშირშია ხარისხის უზრუნველყოფაში სტუდენტთა ნაკლებად ჩართულობასთან.

სტუდენტების ხარისხის შიდა უზრუნველყოფაში ჩართულობისთვის ფუნდამენტურად მნიშვნელოვანია, რამდენად აქვთ გააზრებული სტუდენტებს, რომ ისინი არიან უნივერსიტეტის პარტნიორები და რამდენად გრძნობენ თავს უნივერსიტეტის წევრად. გამოკითხული სტუდენტების უმრავლესობა (67%) თვლის, რომ თავს გრძნობენ უნივერსიტეტის წევრად/პარტნიორად და მიიჩნევს (69%), რომ მათ შიდა ხარისხის უზრუნველყოფის პროცესებზე გავლენის შესაძლებლობა აქვთ, თუმცა შიდა ხარისხის მართვის საკითხებში სტუდენტების ჩართულობის გაზრდის მიზნით, უნივერსიტეტის ადმინისტრაცია უფრო აქტიურად უნდა თანამშრომლობდეს სტუდენტებთან (74%);

საინტერესოა სტუდენტთა შეფასება თანამშრომლობა თვითმმართველობასთან. გამოკითხული სტუდენტების უმრავლესობა აღნიშნავს, რომ თვითმმართველობასთან კომუნიკაცია გასაუმჯობესებელია. კერძოდ, სტუდენტების 71% არ თანამშრომლობს ან ნაწილობრივ თანამშრომლობს თვითმმართველობასთან.

ამდენად, რაოდენობრივი კვლევის შედეგებში გამოიკვეთა კიდევ ერთხელ ის პრობლემები, რომლებიც თვისებრივი კვლევის დროს იქნა იდენტიფიცირებული; კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე კი შემუშავდა შემდეგი რეკომენდაციები:

- რეკომენდებულია გადაიხედოს საბჭოს სხდომების გამართვის ფორმატი და გარდა დისკუსიური შეხვედრებისა, დაინიშნოს პირისპირ შეხვედრები, არაფორმალური შეხვედრები, რაც ხელს შეუწყობდა უფრო მეტ ჩართულობასა და თანამშრომლობითი ურთიერთობების გაძლიერებას;
- სტუდენტთა ჩართულობის მიზნით მნიშვნელოვანია გაუმჯობესდეს ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის, სტუდენტური თვითმმართველობისა და წარმომადგენლობითი/ფაკულტეტის წევრ სტუდენტებს შორის კომუნიკაცია;
- სტუდენტთა შიდა ხარისხის მართვაში ჩართულობის გაზრდის მიზნით, მნიშვნელოვანია ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის მიერ ჩატარდეს საინფორმაციო ხასიათის შეხვედრები ამ მიმართულებით ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ასევე სტუდენტებს მიეწოდოთ უკუკავშირი და გაძლიერდეს დიალოგი სტუდენტთან;

-
- გაძლიერდეს სტუდენტების ინფორმირება მათი უფლებებისა და მოვალეობების შესახებ. უმჯობესი იქნება რამდენიმე ლექციის ან კურსის ჩატარება, სადაც სტუდენტები საფუძვლიანად გაეცნობიან საკუთარ უფლებებს რაც დაეხმარებათ, მეტად გაიაზრონ, რა ფუნდამენტური როლი აქვთ უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულების ეფექტიანად ფუნქციონირებაში;
 - პროცესების გამჭვირვალობა, უმჯობესი იქნება მეტად ნათელი გახდეს სტუდენტები და კურსდამთავრებულები რა შედეგის მომტანი არიან უნივერსიტეტისთვის;
 - გაუმჯობესდეს სტუდენტთა ინიციატივების წახალისების მექანიზმები.

გამოყენებული ლიტერატურა

- გრძელიძე, ი., ბუჩაშვილი, გ., ქარდავა, მ., (2019) განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრი, უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფა: მიდგომები, გამოწვევები და შესაძლებლობები: მოძიებულია 10 მაისი 2023 წელი <https://eqe.ge/res/docs/QAHandbook10.12.2019-Final.pdf>
- პრადის კონფერენციის კომუნიკე, 2001 <https://mes.gov.ge/uploads/Bologna/3%20berlinis%20komunike.pdf>
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანება №99/ნ, 2010 წლის 1 ოქტომბერი ქ. თბილისი, საგანმანათლებლო დაწესებულებების ავტორიზაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ
- საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის ბრძანება №65/ნ, 2011 წლის 4 მაისი, უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებების საგანმანათლებლო პროგრამების აკრედიტაციის დებულებისა და საფასურის დამტკიცების შესახებ
- Alaniska H., (2006), Student involvement in the processes of quality assurance agencies <https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/Student-involvement.pdf>
- Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG), 2015 https://www.enqa.eu/wp-content/uploads/2015/11/ESG_2015.pdf
- Quality Assurance Framework, University Policy Papers, University of Amsterdam <https://www.uva.nl/en/about-the-uva/policy-and-regulations/policy/education-policy/quality-assurance/quality-assurance.html>